

TAPOLCZAI LAPOK

EZELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN, KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÓWY B.

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Fő-utca.
Kéziratokat vissza nem adunk.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Hirdetmények: meggyezés szerint.
Nyílt-tér sora: 1 kor-na.

Az ausztriai borspiac befolyása szőlőművelésünkre.

Írta: Baross Endre.

Agrár vezérferfiaink megadták a jel-szót az önálló vámterületre.

Nehezen képzelem el, hogy 1917-ben az önálló vámterület tényleg létrejőjön és felállítsák a vámsorompót Ausztria és Magyarország közé és különösen nehéz megállapítanunk az esetleges kereskedelmi szerződés paragrafusait. Az önálló vámterület létrejöttét azok sem tudják biztosan, akik megfújták a riadót és lehet, hogy ez csupán az osztrák merkantil támadások elleni fegyver, mely természetesen mint falrafestett ördög tényleg meg is jelenhetik.

A mai helyzet azonban nem is volna annyira természetellenes és ha a monarchia két állama máskülönben nem állana az „enfant terrible” képében egymás előtt, kétségbevonom, hogy volna tendencia, mely ennek megváltoztatását kívánja. De e két pákosztos diák örökösén borsot tör egymás orra alá.

A szőlősgazdákat legjobban érdeklő ilyen csintalan incselkedés a borárok egyoldalú spekulációs megállapítása, amely teljesen az osztrák borkereskedők együttes elhatározása, taktikája alapján történik.

A magyar szőlőművelés fejlődése az ausztriai kereslet növekedésével tartott lépést és berendezkedésünknek nagy mennyiségű ausztriai export képezte alapját. Akkor elfeledkeztünk arról, hogy ez a felvevő piac nem nőhet a végtelenig és hogy a mi szőlőtelepítési lázunkat le fogják hűteni, mikor az osztrák piac betellett és mikor látni fogja, hogy a magyar bortermelés sikerét az ő kereslete mozditotta elő és hogy nélküle prosperálni nem tudunk. Ez be is következett és már Bécsből diktálják a mi terményeink árát, tekintet nélkül arra, hogy a termelési költségek fedezve vannak-e, vagy sem.

A mi teendők tehát nem állhat másból, mint minden igyekezettel arra törekedni, hogy a magyar szőlőművelést az osztrák piactól függetlenítsük és hogy bortermésünk azon részét, melyet eddig az osztrák piacra vittünk, ezentul a jelenlegi vámkülföldre szállítsuk.

Ha ezt elértük, akkor a vámterület kérdése a magyar szőlőművelés szempontjából (de csak ebből) semleges válik. Mert hogyan is állunk önálló vámterület esetén?

Statisztikai adatokkal bizonyítható, hogy pl. 1912-ben az évi borkivitel (hordóban) 1,296.409 hl. volt, melyből Ausztria elvitt 1,263.936 hl-t. Az egész vámkülföldi exportunk tehát nem

több, mint 32.473 hl. (ebből még Bosznia kap 15.555 q-t) ami körülbelül 2 millió koronának felel meg értékben, holott az ausztriai kivitel értéke 59 és fél millióra tehető a központi statisztikai hivatal adatai szerint. Ez minden esetre magas értékelés, de a lényegen mit sem változtat. Percentualis vámkülföldi kivitelünk az egész kivitel 2.5%-át teszi tehát ki.

Mit tehetnénk, ha az önálló vámterület létrejötté után feleslegünk 97.5%-a a nyakunkon marad? Ausztria, az segít magán és a szintén szomszédos olasz bort fogja kedvelni.

Szőlőművelése is nagyot lendül majd és az osztrák sikságok szőlőskertté alakulnak át.

Nekünk pedig meg kell fulnunk a saját borunkban, vagy a legminimálisabb áron elkótyavetyélni termésünket. Külföldre nincsen semmi összeköttetésünk, hirnevünk és lehet-e majd 59 millió koronáig megadóztatnunk a külföldet egyik évről a másikra?

Helyzetünk azonban nem sokkal jobb a közös vámterület mellett sem. Agrárállamiságunk abban kulminál, hogy az osztrák piac diktál árakat. A „Borászati Lapokban” már hirt adtak arról, hogy alig virágozott el a szőlő az idén és máris megszólalt az osztrák kereskedelem és nagy kegyesen bekinál 24—25 koronás árakat egy hektoliter borért. A szőlősgazdáknak tehát alig van egy kevés reményük, már is

Magdolna.

Írta: Dóra.

A leány a tükör előtt állt és nézte magát. Hátrasimította teher homlokáról, a sűrű vörösésbarna haját. Szép arcára lázas pirt festett a nagy szerencse fölött érzett öröm. A kastély és a nagybirtok ura, az öreg báró, feleségül kérte a kis gazdatiszt leányát!

Az ablak mellől egy bánatos, szenvedő hang szólalt meg:

— Az égre kérlek, gyermekem, ne vakitson el a gazdagság. Csak azért küldtünk nevelőintézetbe, hogy halálunk után is legyen kenyered, de te ott hiu lettél és nagyravágyó!

— Más anyát boldoggá tenne a leánya szerencséje, de te, anyám, úgy beszélsz, mintha a szegény öreg báró az életemre törne. Pedig oly keveset kíván tőlem; egy kis jókedvet. Azt akarja, hogy énekeljek, zongorázzak neki, hogy örüljek, kacagjak és talán még, hogy ápoljam egy kissé és én ezt nagyon szívesen megtenném.

— Ne akarj elnémitani, Magda. Te pénzért, hamis fényért készülsz eladni magadat. Gőgös lettél, nagyzási hóbort szállt meg. Meggondoltad, hogy nemcsak szórazokoztatója leszel a bárónak, a felesége, testestől-lelkestől a tulajdona leszel? Megfeledeztél Balláról, aki olyan hűségesen szeret és olyan becsü-

letesen, szorgalmasan dolgozik, hogy még jószágigazgató is lesz belőle? Meglásd, ő is magasra viszi. Hiszen te is szeretted Ballát. Ne vétkezz, ne szédülj az örvénybe.

A leány piros, telt ajkai könnyelmű mosolyra nyíltak. Igaz, Balla nagyon szereti, szegény... Jó fiú, de az ő oldalán dolgozni is kellene és az uraság szeszélyeit eltűrni, mint szegény, jó szülei teszik... Eh, talán gazdaasszonya lenne az urának, — cselédsorba álljon, amikor parancsoló urnőve lehet!...

— Összetett kezekkel kérlek, Magda, hallgass reám, Nem akarom, hogy boldogtalan legyen egyetlen gyermekem. A gazdagság egymaga nem boldogít.

— Ne gyerekeskedj anyám. Meglásd, nektek is hasznatokra válik, ha a báró felesége laszek es...

— Elhallgass! — fortyant fel az asszony. — Bennünket bele ne keverj ebbe a becstelenségbe. Mi nem bővelkedünk földi javakban, az igaz, de elégedettek vagyunk és boldogok, mert szeretjük egymást.

— A gazdagság sem tesz boldogtalaná, anyám... Szegény lenni... ez a legnagyobb szerencsetelenség, én nem bírnám el a szegénységet, ezen még a legodaadóbb szerelem sem segíthetne...

— Magda! — az asszony hangja remegett az izgalomtól. — ismertem egy leányt, aki hűtlen lett a vőlegényéhez; pedig szerette

csak azért, hogy egy gazdag ember felesége lehessen... eladta magát... és megőrült. Megőrijtette az első délutáni vágyódása, a megbánás és az undor...

A kastély udvarára hintó érkezett és az inas egy öreg urat segített ki a kocsiból, aki lassan ment fel a vastag szőnyeggel letakart márványlépcsőn.

A nagy, gyönyörű faragványos butorokkal díszített teremben, a kandalló mellett, fázósan üldögélt a kastély ura, az öreg báró. Apró, vézna ember, csupa ránc az arca olyan, mint egy összeaszalódott alma. Lábat melengette és belebámult a sístergő, lobogó lánggal égő fatuskók tűzébe.

Amikor bejött a vendég, meglepő mozgékonyasággal ugrott fel helyéről. Valósággal kellemetlen és groteszk látvány volt a fiatalos mozgékonyasággal ugrándozó hetvenéves aggastyán.

A bárót és vendégét, Mándy egészségügyi tanácsost, gyermekkori intim barátság fűzte egymáshoz. Külsőjükben egyenes ellentétek voltak. Mándy magas, szélesvállu, nyílt arcú és hajtott kora dacára is katonás tartású, egyenes alaku férfi volt. A báró ellenben összeszáradt emberke, betegesen reszkető kezekkel. Valóságos rajongással csüngött öreg barátján. A rajongást csak akkor fenyegette veszély, ha Mándy a halálról beszélt.

az év felén tönkreteszi azt az osztrák merkantil spekuláció. És hol marad a gazda termelési költsége?

Az osztrák piac látja, hogy feleslegünk csakis neki szól, hogy ő monopolizálja exportunkat, nyugodtan kínál annyit, hogy majdan az ő 100% haszna biztosítva legyen.

Ilyen a magyar szőlősgazdák és a magyar bortermelés helyzete, melyen nem segít a vámterület önállósága avagy közössége.

Előbb meg kell teremtenünk a vám-külföldi exportot, ami egyúttal annyit jelent, hogy szőlőművelésünket függetleníti az osztrák piactól.

Megnövelni ezt a 32.500 hl. vám-külföldi exportot legalább is fél millióra, evvel bázist építeni a továbbiakra, hogy parirozhasuk az osztrák befolyást.

Az egyéneknek külön-külön kell a vám-külföldet meghódítani, vagy összefogva szövetkezzenek. Az állam pedig addig, amíg állami léte megengedi, a borpincék révén mozdítsa elő a vám-külföldi exportot.

Tanév kezdetén.

Vége az iskolákban a vakációnak, ezer és ezer gyermek kezdi érezni nyugtát újra a kötelességnek. Mi, akik már talán bele is fáradtunk a munkába, sajnáljuk egy kicsit ezeket az apróságokat, akiket most kezdenek megtanítani a nagy Á és a kis á között levő különbség misztériumára. Gyönyörű, nagy és szent dolog kezdődik az iskolákban, ahol lerakják a tudás alapjait, amire minden ország kulturája fölépül, azonban ismerjük el és lássuk meg ebben a szent és nagy munkában a gyermek vértanúságát.

A gyermek számára az a nap, amikor az iskolába lép, jelenti annak a gyönyörű és tökéletes gondtalan sza-

badárnak végét, amelyet eddig az édesanyja mellett, a szerető otthonban élvezett. Jelenti azt, hogy az a gyermek hiába mult még csak alig hat éves, most már belépett az életbe, ahol küzdelmek, kötelességek vannak. A gyermek most már kezdi a nagyok életét élni, a fáradságos és gondterhes életet, amely az ember fiának itt a földön kiméretett.

Azt szeretnők, ha ennek súlyát és ennek fontosságát minden tanító átérzené, aki most ezekben a napokban katedráját újra elfoglalja. Szívvel, melegszéggel és szerető megértéssel kell fogadni ezeket a kis kalitkákba zárt madárkakat. Az volna az ideál, hogy a gyermekekkel valahogy úgy szoktassák meg az iskolát, hogy az átmenetet alig vegye észre a játék és kötelesség, a gyermeki érdeklődés és a komoly szellemi munka között. Tudjuk, hogy a modern pedagógia e felé az irány felé halad és jól esik azt is tudni, hogy a magyar tanítók között évről-évre szaporodnak azoknak a modern pedagógusoknak a száma, akik így és eszerint veszik a gyermekeket nevelésbe. Itt a gyermek érdeke teljesen és tökéletesen összeesik a tanítás érdekeivel, a gyermeket ezzel a módszerrel lehet a legkönnyebben rávenni arra, hogy legkisebb fáradsággal leggyorsabb idő alatt elsajátítsa azt a sok tudományt, amelylyel az iskola meg akarja ajándékozni.

Azt a munkát különben, amely most kezdődik, a legnagyobb figyelemmel és érdeklődéssel kíséri mindenki, aki óhajtja, hogy Magyarország minél hamarabb igazi kultúrország legyen. Minden iskolánk ezt a célt szolgálja, az egyetemen éppen úgy, mint az elemi iskola, a középiskola éppen úgy, mint a szakiskolák. A legnagyobb kultúr-hivatás azonban mégis a kezdő fokon dolgozó elemi iskoláké. Ezek vannak arra, hivatva, hogy a tudást és a műveltséget a legszélesebb körökben elterjesszék és a legnagyobb tömegeket

emeljék be a kultúra sáncaiba. „A tudomány hatalom!” — szokták hirdetni egy igen érdemes kultúrintézményünk plakátjai és a legkisebb havasi iskolában a legegyszerűbb tudás hirdetése is ezzel a hatalommal ruházta föl az iskolába járó gyermekeket.

Községi gyűlés Tapolczán.

Tapolcza nagyközség képviselőtestülete augusztus hó 31-én tartott gyűlésén elutasítja Szalai Károly tapolczai illetőségét. A víznyerés céljából felállítani szándékolt kut ügyét a vízvezeték ügyének felvételéig elhalasztja.

A kórházépítés ellenőrző szakértőjéül Bricht Jenő építőmestert választja meg. A kórházépítő-bizottságba bevesztja Glazer Sándor gyógyszerészt. Főjegyző jelenti, hogy az egyes községeket a kórház céljára felajánlott adományok befizetésére felszólította. Elhatározta a képviselőtestület, hogy ebben az évben alapkövetélteli ünnepséget nem rendez, azonban a kórház átvételét és megnyitását majd ünnepség egybekötésével eszközli. Elfogadja a képviselőtestület a kórház építésére Keszler Aladár építőmesterrel kötött szerződést, mégis a pótmunkákra nézve elhatározza, hogy azt az építési szakértővel együtt a bizottság tárgyalja meg s ezután határoz a képviselőtestület a pótmunkákban és nyilatkozik a szerződés megkötésére nézve.

A marhavásár helyét az izr. temető mellett lévő térre helyezi. A Mogyorósettó tulajdonjogára nézve dr. Kovács Vilmos ajánlja, hogy küldöttség kérje meg a megyés püspököt a jelzett terület átengedésére, addig is megbizsa dr. Kovács Vilmost az adatok egybegyűjtésével.

A közmunka kétfogatu ígás nap-számát 10, egyfogatuét 5 koronában és a kézi napszámot 1 K 60 fillérben állapítja meg, továbbá, hogy minden

— Nem birom tovább . . . nem birom tovább . . .

A bejáratnál halálsápadt arccal állt Balla Péter, a fiatal jószágigazgató.

— Nem birom tovább — ne hagyj el — zokogta az asszony.

A férfi magas alakja kiegyenesedik.

— Elmegyek, Magda. El kell mennem. Nem akarok gazember lenni. Eldobtál, kegyetlenül, ok nélkül, — mégis szeretlek, jobban, forróbban, mint valaha. . . Meg tudnék halni éretted, de ne kívánd, hogy becstelen legyek. . .

— Ne hagyj el Péter, nem tudok élni nélküled — könyörgött az asszony — könyörülj rajtam . . . ne menj el!

Vérhullám szállt a férfi arcába és a hangja rekedt volt, amikor rákiáltott az asszonyra:

— Ne kinozz! . . . Hűtlenül elhagytál, pedig a szemeid pillantása, a kezéd szorítása is azt ígerte, hogy engem szeretsz. Ki kényeszerített, hogy megromsád az életemet és halálra gázold a boldogságomat?! Egy golyót röpíthetnek a szívembe, ez véget vetne a

A báró irtózáttal gondolt a halálra. Élni akart és újra fiatal szeretett volna lenni. Ezen törte folyton, vörhenyesen szürkehajú, madárfejét. Egyszer aztán gondolt egy nagyot. Megnősül! Szép, forróvérű, fiatal leányt vesz feleségül, aki csengő kacagással, vig dalolással tölti be a zord kastély szobáit, aki puha karokkal öleli és reá leheli viruló fiatalságának üdőségét! Ez majd ő belé is önt fiatalságot, eltünteti a sötét árnyékokat melyeket a halál rémesen odafest a nagy, széles falakra.

Nem remélt ő szerelmet. Csak meleget akart napsugaras meleget és fiatalságot, amely elriassza a halálfélelmet. . .

A kandalló mellett egymással szemben ültek; a báró elmondotta barátjának házassági tervét, hogy feleségül veszi Magdát, egyik régi gazdatisztjének szépséges leányát.

— Nem szégyenled magad — szolt reá hangosan Mándy — nézz a tükörbe! Egyik lábbal már a sirban vagy és mégis házasságról álmodozol!

— Csakis azért teszem, látod, nem akarok

folyton a sirra gondolni, a halálra, inkább Magdában gyönyörködöm, őt bámulom, az ő diadalmasan szép fiatalságát csodálom!

— Ebben aztán bele is őrülsz! Nem szeretném megérni, hogy végül kényszerzubonyba bujdatnak, öreg pajtás. Azt hittem, azért hivatál, mert beteg vagy, arra nem is számítottam, hogy vénségedre ilyen bolond gondolatok motoszkálnak a fejedben. Ez nagyon komoly baj, amelyen azonban én nem segíthetek. Sajnálalak. . .

— Tálalva van — jelentette egy inas és Mándy fejszaválva követte a szaporán lépkedő, kis gnom alakú bárót az ebédlőterembe.

A kastély körül őszi szelek zúgtak, kegyetlenül megbálták a park fáit és nagy hullámokban korbácsolták a tó békés vizét. Az égen sötét gomolygó felhők kergetődztek és nagy nehéz cseppekben megeredt az eső. A jeges zápor zuhogva csapkodta a park szélén álló kis pavillon könnyű tetejét és lármaja elnyelte a kerti házból felhangzó női hang kétségbeesett zokogását.

A tisztességes kereskedő sulyt fektet arra, hogy a régi hírnevű

ZACHERLINT

kérő vevőinek, ne akasszon megtévesztő surrogatumot a nyakába. Sajnos azonban vannak másféle kereskedők is. Hogy az ilyen csempészeketől, melyek az utóbbi időben megtévesztően hasonló üvegekben előfordulnak, magunkat megóvjuk, ügyeljünk legfigyelmesebben „Zacherlin” névre.

igavonó állapot tulajdonosa egy igavonó után egy, egy pár után két s egy pár számár után egy napot tartozik szolgálni, zsuppos ház tulajdonosa 4, földszinti cserepes ház tulajdonosa 6, emeletes ház tulajdonosa 8, idegen házában lakó, valamint a családtagok egy kézi napszámot tartoznak szolgálni. A közmunka egy-egy harmadrészben a beltelekre, a diskai és a hatosi utakra fordítatik.

Az Asphalt Részvénytársaságnak a városon keresztül vezető országút terveinek elkészítésére beadott ajánlatára elhatározza, hogy a jelzett uttest készítésének terveire pályázatot hirdet.

Elhatározza továbbá, hogy a vasuti vendéglőnél 400 korona költséggel egy kutat készített. A zárda főnöknőjének az épület javítására beadott kérelmét azzal küldi vissza, hogy azzal a kath. hitközséghez forduljon.

Jelenti főjegyző, hogy a vadászati jogot az augusztus 28-án megtartott árverésen Komjáti Lajos 803 koronáért bérbevette, egyúttal jelenti, hogy azt Merkly Antal és Takács Jenő megfeleltek. A gyűlés folyamán Takács Jenő visszavonja felebbezését, mire elhatározza a képviselőtestület, hogy a felebbezést az összes iratokkal felterjeszti.

A gazdasági munkások a cselédpénztárban.

Tudjuk, immár 13 esztendő óta Magyarországon minden gazdasági cseléd és pedig akár éves cseléd, akár hónapos cseléd, baleset ellen biztosítva van.

A legújabb törvény: az 1912. évi VIII. törvénycikk a gazdasági cselédnek baleset ellen való biztosításán nagyot javított.

Jó lesz tehát, ha megismerkedünk azzal, hogy az új törvény balesetek alkalmával miféle segítséget ad a gazdasági cselédnek, másfelől pedig, hogy mit kell tenni a gazdáknak, hogy a biztosítás rendben legyen,

kinszedéseimnek, de nem teszem! Inkább szenvedek, szegyenleném, hogy miattad lettem öngyilkos!

Az asszony sápadt, fehér arcán hirtelenül felszáradtak a könnyek nyomai.

— Péter hallgass meg én vezekelni akarok bűnös könnyelműségemért! Légy segítségemre Péter! Utolsó szívesség, amire kérek.

— Mit kívánsz még tőlem?

— Vigyél át csónakon a zárdába. Mária testvérhez megyek. Apáca akarok lenni. A házasságot nem bonthatom fel, de zárdába vonulok... mert tovább nem bírom már, Péter... megőrjít a vágy... és megöl az undor...

— A zárdai élet nem neked való, Magda! Te a pompát, a fényt, a gazdagságot szeretted... mit csinálnál te a zárdában?...

— Vigyél át, Péter, könyörögve kérek...

— Ilyen rossz időben... zuhogó esőben... még megfázol mondta a férfi, de végül mégis engedett az asszony rimázkodásának.

hogy annak elmulasztásáért őket felelősség ne érje.

Ha a gazdasági cseléd valamely baleset miatt megsérül, a törvény úgy gondoskodik róla, hogy gazdája köteles gyógyítani és köteles neki a teljes cselédbért arra az időre is levonás nélkül kiadni, amikor a cseléd sérülése miatt dolgozni nem tud. A gazdának ez a kötelessége legfeljebb egy negyedévre szól.

Ezt a gyógyítást és ellátást azonban a törvény nem követeli ingyen a gazdától, mert ha a baleset nem az ő hibájából történt és a biztosítás, bejelentés rendben volt, akkor az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédpénztár megtéríti neki a gyógyítás költségeit és ha a cseléd a balesettől számított két hétnél tovább nem tudott dolgozni, akkor a 15-ik naptól kezdve minden napra, de legfeljebb 70 napra a gazdának 1—1 korona megtérítést fizet.

Ha a cseléd egy negyedév elteltén túl sem épül fel egészen, akkor a pénztár tovább is ingyen gyógyíttatja és mindaddig, míg egészen fel nem épül, tehát esetleg nyugdíjjal látja el holtá napjáig. Még pedig ha teljesen nyomorék maradt úgy, hogy semmit sem tud dolgozni, akkor évenként 240 korona nyugdíjat kap. Ha tud valamit dolgozni, akkor aránylagosan kevesebbet. Például, aki félannyt tud dolgozni, mint a baleset előtt, ez évenként 120 koronát kap. Már az is kap évi 60 koronát, aki a baleset által okozott testi hibája miatt egy negyedévvél kevesebbet tud dolgozni, mint a baleset előtt.

Ez a legigazságosabb rendelkezés, mert itt mindenki aránylagosan annyi segítségben részesül, mint amennyi keresetet elvesztett a szerencsétlenség.

Ha a baleset miatt meghal, hátrahagyott családjá kap 400 koronát. Ha három tizenéves aluli gyermeke maradt 500 koronát, ha négy tizenéves aluli gyermeke maradt 600 koronát, ha öt tizenéves aluli gyermeke maradt 700 koronát, ha hat vagy több tizenéves aluli gyermeke maradt, 800 koronát.

Ez is azt mutatja, hogy a törvény ember szeretettel ott kíván legjobban gondoskodni, ahol erre legnagyobb a szükség. Ahol hat kis árva gyermek maradt, ott éppen kétszer annyit ad, mint ahol kis gyermekek kisebb számban vannak, vagy nem is maradtak.

Szóval az új törvény úgy a munkaképtelenek nyugdíját, mint az árvák segélyét, az eddigi segélyek kétszereséig emelte fel, de azért a gazdákra egy fillérrel sem rőtt

magasabb biztosítási díjat az eddiginél, hanem ehelyett csak azt a változtatást tette, hogy ezentúl a gazdák gazdasági cseléd balesetei alkalmával napisegélymegtérítést a cseléd munkaképtelenségének nem első, hanem csak tizenötödik napjától számítva kapnak, a gyógyulásra való kiadásai ellenben úgymint eddig, az első orvosi segélynyújtástól kezdve végig megtérítettek.

A gazdák fizetni valója marad továbbra is minden gazdasági cseléd után évenként 1 korona 20 fillér.

Figyelmeztetjük azonban a gazdákat, hogy ezt a csekély díjat idejében fizessék be, hogy mulasztás és felelőség ne terhelje őket.

Azt a gazdát, aki ezeknek a törvényes kötelezettségeknek meg nem felel, mulasztásáért 100 koronáig és töle a be nem fizetett hozzájárulási díjakat utólag behajtják. De ezenfelül mulasztásáért még nagyobb kárt is szenvedhet, mert ha olyan gazdasági cselédet ér baleset, aki összeírva nem volt, vagy összevont ugyan írva, de utána az 1 korona 20 filléres hozzájárulási díjat kellő időben be nem fizették, annak balesete esetén a pénztár nem ad semmiféle segélyt, hanem az ilyen cselédnek, vagy örökösökének a gazda éppen olyan baleseti segélyt tartozik a sajátjából fizetni, mint aminő a pénztártól kijár akkor, ha a biztosítás rendben van.

AZ ÚJ
Berson
minden sarkot
űt

BERSONMŰVEK BUDAPEST VII.

BACSÁNYI JÁNOS VERSEIBŐL.

Készület.

— Midőn gonosz és hatalmas ellenségeim halálomra törekedének. —

Ez tehát érdemim ára,
Igy fizetnek nekem is!
Gonosztevőknek sorsára
Juttatnának engem is!
Lelkem! vedd ezt gondolóra;
Nehogy ütvén majd az óra,
Készületlenek legyünk.

Üdvözlégy ó örök álom!
Földi Jók! maradjatok.
Nem irigylem, nem sajnálom,
Amivel biztattatok.
Ti, kik erkölcsim tudjátok
S holtom irtózva halljátok,
Kedvesim! ne sirjatok.

SZENTMARGITSZIGETI ÜDÍTŐVIZ.

A legkiválóbb szénsavval telített ásványvíz. Mint asztali víz nagyon kellemes, jóhatású egészségpótló ital.

Főraktár:
Hoffmann Jakab Fia
ásványvíznagykereskedőnél,
KESZTHELY.

Egyről-másról.

Ez Tapolcza. Tűz volt a héten. A szokásos ismeretlen okból, kigyulladt, a hajnali órákban, egy ház és természetesen el is égett, ellenére a tűzoltóság és polgárság emberseges törekvésének: megmenteni másnak vagyontát — önzetlenül. De ezt az önzetlenséget a polgárságról, tisztelet a kivételnek, csak reggelig híhattuk, míg ki nem dobolták: hogy ki mit elvitt, vigye vissza, mert különben meg lesz büntetve. Eltekintve attól, hogy a dobzó szerint: csak az lesz megbüntetve, ki nem viszi vissza az ellopottakat, azt kell mondanunk: ez Tapolcza. Az embernek légy a háza, de azok, kik segítenek vagyontát megmenteni, ellopják ekéjét, boronáját, szerzsámait: vagyontát. Mentenek, ami menthető — maguknak. Gondolják (ez sem biztos): úgy is elégett volna, ha meg nem mentik. Hát a tulajdonosnak mindegy. Az embernek kétségbe kell esni a nagy szakadék láttán. Micsoda rémes mélyen lehet ott eltemetve: a jellem. Ennyire volnánk már? Híjján teljesen a morálnak? Már csupa Uebermensch volna, kik bátran hirdetik: „Nincs jó és rossz, nincs erkölcsös és erkölcselen: én vagyok. Ha gyilkolok, ha lopok, ne mondd: bünt követek el, hanem: élek.” Nem bünt követnek el ők, hanem csak élnek? Az éléstük csupa bűn volna? Azok ők, kik elhagyták a mi morálunkat, vagy talán még ennyire sem tartanak? Még nem ismernék a tulajdönt? Nem tudnák, mi az enyém, tied, övé? Próbáld csak az ő tulajdonát kisebbíteni, majd akkor kioktat a becsület, az erkölcs fogalmáról. Mindarról, amit mi szoktunk prédikálni ők nekik, mondva: minden emberi nagyság alapja a jellem. És hogy, mint látjuk, eredmény nélkül, ennek sem nem a prédikáció, sem nem az iskola az oka. Nem az a hibás. Minden nevelés ellenére kitör belőlük az egyéniségük: ők maguk, amire mi azt mondjuk: ez Tapolcza. Csupa emberfölötti ember, ki túlteszi magát az elavult, ősi: nevetséges becsületen, jellemén, erkölcsön — a mi felfogásunkon.

Talán, mikor szerintünk bünt követnek el: lopnak, ez ő előttük nem is bűn, esetleg élvezet. A vagyonszerzés, gyarapodás élvezete. De ez csak föltevés. A valószínűhöz akkor járunk közelebb, mikor azt mondjuk: rosszak.

Akarások. Ugy látszik, az ősz, az iskolaév meghozta a munkakedvet és végre-valahára megindul az élet a társaságokban is. Erre vallanak a jelek: az emberek lelkében élő akarások, tervezgetések. Minden társaságban

a jövőről, a fejlődésről beszélgetnek, mindenkinek van terve, gondolata a köz javára, mindenki szeretné egy egy téglával magasabbra építeni a kultúra egyszerű kis tapolczai házát. Iskolákat, intézményeket terveznek, egyesületeket állítanak talpra, újak létesítéséről beszélnek. Az egész tömeg ember át van hatva a fejlődés akarásával, az építés lázával. A polgári leányiskola tovább fejlesztéséről beszélnek; a türelmetlenek már az idén szeretnék a női kereskedelmi tanfolyamot munkában látni. Csupa szép terv, akarák az egész város. Tornaegyletet terveznek és mint a közeljövőben megvalósulóról beszélnek. Hirdetik szükségét. A modern társadalom minden rendelkezésre álló eszközzel igyekszik erőssé tenni a gyermeket, hogy mint férfi el tudja majd viselni a szenvedéseket, amelyeket a modern társadalom mér reá. Erőssé tenni az ifjúságot, ez most a jelszó, hogy majdan a népek nagy csatájában meg tudja állni helyet, hova a nemzete érdeke állítja. A hágai békepalota még csak magában áll, mindenütt másutt még szuronyok csillognak, öldöklő ágyuk robbannak szét próba közben és bizonyítják be rettenetes erejüket. A nemzetek végsőkéig feszítik izmaikat a halálomért: erőért. Erőssé tenni az ifjúságot, ez most a jelszó. Megadni az alkalmat, hogy erőssé legyenek a gyengék, erősebbé az erősek, hogy fejlődjen minden, minden ami van, mert csak az emelkedés, fejlődés lehet az élet igazi célja. Erőssé tenni az ifjúságot mindnyájunk feladata és kell, hogy mindnyájan megertjük az idők szótátát.

Létesítsünk tornaegyletet, nem azért, mintha az egyetere volna szükség, hanem a tornára. Ne sajnáljuk azt a néhány koronát, amibe majd ez kerül, mert azt erőért, egészségért adjuk. Erre pedig sokkal többet is szoktunk áldozni.

Főbíró ur figyelmébe. Már a múlt héten kellett volna a koleráról írunk e helyen és tekintve, hogy, sajnos, azóta az országban ez egyre terjed, lehetetlen egyet-mást elhallgatnunk, amit még a múlt héten megtettünk. Ismeretes a miniszteri rendelet, mely a legnagyobb munkaidőben elrendelte az udvarokból a trágya kihordását, mint egyedüli, igazi megakadályozóját a kolera továbbterjedésének. Már akkor szólni akartunk a miniszteri rendelet nevetségességéről, de nem tettük, de most, midőn a rendelet oly nevetséges végrehajtásáról kapunk képet, kénytelenek vagyunk az ügyvel foglalkozni. A rendelet értelmében még a monostorapátiák is kihordták a trágyát az udvarokról. De a monostorapátiák kitünő érzéke eltalálta, hogy éppen ellenkezőleg csináljanak valamit, mint ahogyan kellene. Hát

hova is hordták a trágyát? Az utakra az árokpartok mellé. Szabad-e egyáltalán a közlekedési utakat trágyalerakodó helynek használni? Az egyik ut melletti ároknak a csatornába vezető vége el van zárva, a viznek nincsen lefolyása. A sok esőzéstől az árok megteltek vízzel, illetőleg trágyalével. A többit könnyű elgondolni. Ezen az uton — ugynevezett csordauton — marhák és libák járnak a legelőre, a poshadt trágyalévet megisszák. És a rendelet illetően végrehajtása sokkal közelebb áll a kolerához, mint hogy azt elhallgathatnánk. És bármennyire is becsüljük a közigazgatást, azt kell mondanunk, hogy a monostorapáti esetet nem egyszerű hírnek kell tekintenünk, hanem a borzasztó könnyelmű állapotok bizonyítványának. Ennyire nem törődni a kolerával még sem szabad. Alázatosan kérjük, hogy a miniszteri rendeletek végrehajtásáról meggyőződnie kegyeskedjek — a mi érdekünkben is.

Ha már a miniszteriumban hoznak is rossz rendeleteket, a végrehajtásnál kell lehetőleg javítani rajtuk: az élethez alkalmazni. Ha minden törvényt és rendeletet szöszterint értelmezve hajtának végre — komisz világ volna.

HIREK.

Uj postafőigazgató. A király, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter előterjesztésére, az Opris Péter elhalálása következtében, a pecsi posta és táviratigazgatóság vezetésével Brunner Olivér főtanácsost bizta meg.

Kitüntetés. A király Vadnay Szilárd dr. Veszprém vármegye tisztí főorvosának a királyi tanácsosi címet adományozta.

Tapolczai küldöttség a főispánnál. A folyó hó 9 én tartandó vármegyei gyűlés alkalmával a tapolczai megyebizottsági tagok küldöttségileg fogják megköszönni dr. Balás Béla főispánnak a kórház segélyezése ügyében tett közbenjárását. A küldöttséget délelőtt fél tíz órákor fogadja a főispán. Horváth Jenő főjegyző e célból felhívta a tapolczai megyei képviselőket.

Tanítók és tanítónők figyelmébe! Azok a tanítók és tanítónők, akik a vármegye területén lévő állami elemi iskoláknál huzamosabb ideig tartó helyettesítésre vállalkoznak, e szándékukat oklevélük eredeti vagy közjegyzőileg hitelesített másolatának beküldése mellett sürgősen jelentsék be írásban Zala vármegye kir. tanfelügyelőjénél. Együttal közölnék lakóhelyüket és annak időközben történő megváltozását.

Alkotómnak rendelése
Igy engedte végemet,
Legyen áldott a tetszése!
Végye vissza életem!
Bár megcsalt álmodozásom
S rövid volt pályafutásom,
Térdet hajtva engedek.

Jer szabadság szent szerelme,
Bátorítsad lelkemet,
Ellenségid dühödélme
Érted ontja véretem.
Hogy hazám hű fia voltam,
Hogy balsorsát panaszoltam,
Ime, vétkem ez vala.

Te, kiért most könnyeimnek
Folyva-foly le zápora,

Ó...! hült tetemimnek,
Hogy ha nyugszik majd pora:
Ne higgy a rágalmazásnak!
— Becstelen sirt azzal ásnak —
Tudjad: áldozat vagyok!

Egy nevendék bükkfához.

Élj, nödögélj és nyulj fel az ég felé
S terjesszed ernyős ágaidat, te szép,
Te társaid diszére termett
Kellemetes fiatal fa! melyet

E zöld berek főbb szálai közt maga
Választa Fánnim, hogy lekötött hitünk

Tanuja lennél: szíveinknek
Titka reád vagyon ime bizva!

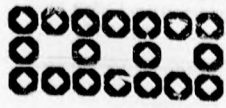
Tartsd fenn sokáig párosodott nevünk
Első betűit; melyeket a Kegyes
Hűsége lövebb zálogául,
Metsze hajadra saját kezével.

Hallottad édes hangzatu szavát,
Mebájoló szép uj fogadásait
S szent esküvését; láttad a hiv
S állhatatos Szeretők jutalmát.

Élj s nödögélj, ó drága szelid Fa! légy
Boldog szerelmünk néma tanuja; s hagyd
Uj életem vig kezdetének
E jeleit nevedekni véled!

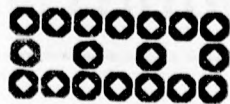
MEGÉRKEZTEK AZ ŐSZI ÉS TÉLI DIVATUJJDONSÁGOK KARDOS NAGYÁRUHÁZÁBA TAPOLCZA, FÖTÉR.

Berlini és párisi modellek női és gyermek felöltökből. Pongyolák, blouseok, kiváló, finom

kosztüm és ruhakelmék, flanell, bársony és parketok.

Teljes menyasszonyi kelengyék a legfinomabb kivitelben.

Nagykanizsa polgármestere. Vécsey Zsigmond elhalálozásával megüresedett polgármesteri állásra, Nagykanizsa város képviselő-testülete a múlt szombat tartott gyűlésén egyhangulag Sabján Gyula dr. jelenlegi főjegyzőt jelölte s így megválasztása bizonyos.

Tűz Tapolczán. Folyó hó 3-án ifj. Cser Istvánnak a Szent István-utcában lévő lakóháza éjjel után 2 órakor, eddig még ki nem nyomozott okból kigyuladt. Leégett a szalmával fedett lakóház és istálló, a padláson volt takarmány és gazdasági eszközök mintegy 1500 korona értékben, amely a biztosítás révén részben megtérül. Szerencsére csendes idő volt s így a tűzoltok munkája csupán az égő ház oltására irányult. Valószínű, hogy a tűz gyújtogatásból eredt.

Az almafák veszedelme. Járásunk több községében fellépett az almafák legveszedelmesebb pusztítója, a vértetű, amelyet csak állandó és kitartó védekezéssel lehet kiirtani. A védekezésre legalkalmasabb a gyümölcsfakarbolineum és petróleum emulzió, vagy a megtámadott helyeknek valami zsíros anyaggal leendő beecsetelése. Egyébként, ha valaki csak egy fáján vette észre azt, legjobban teszi, hogy ha azonnal kivágja és elégeti, mert a vértetű gyors szaporodása meg a legnagyobb védekezés dacára is, majdnem lehetetlenné teszi a már megtámadott fa megmentését.

Népesedés. A tapolczai járásban a folyó év második negyedében született 417, elhalt 235 egyén, a szaporodás tehát 182 lélek. A járások közül a legtöbb szaporodás volt a csáktornyai járásban 311. Az egész megyében a szaporodás száma 2059.

Ügyforgalom. A tapolczai főszolgabírói hivatalban az év második negyedében volt 2834 ügydarab közül elintéztetett 2761 darab.

A szerb trónörökös Nagykanizsán. Folyó hó 4-én éjszaka tizenket órakor utazott keresztül a szerb trón örököse kíséretével Nagykanizsán. Az államason be kellett várni a becsűj helyi gyorsvonalat, ahhoz kapcsolták a trónörökös szalonkocsiját. Ez alatt kíséretével az állomás peronján sétált. A trónörökös a francia Rivierára utazott, hogy kipihenje a háború izgalmait.

Beiratások az iparostanonciskolában. A tapolczai iparostanonciskolában az 1913—914. tanévre a beiratások folyó hó 9—10 és 11-én délután 5—7 óráig lesznek. A tanítás 15-én kezdődik.

Késő kánikula. Az idén július és augusztus hónapban nyári meleget alig élveztünk, folytonos hűvös, szeles, esős időjárásunk volt. Úgy látszik azonban, hogy az időjárásban is érvényre jut ama közmondás, hogy: „Ami késik, az nem marad.” — mert a múlt héten valóságos kánikulai hőség volt, amire szükségünk is van, mert a szőlőkre, ahol már tudniillik termés lesz, éppen ez kell, de kell a gazdaság egyéb ágaira is, mert csak úgy remélhetjük, hogy a nyár hiányait némileg pótolhatjuk gazdaságunkban, amit úgyis elég viszontagság ért az idén. — Tegnap éjjelre ismét nagy záporosó volt, ami lehűtötte a levegőt.

A sümeg—devecseri vasutért. Ugy látszik meg lesz ez a vasút. Határozott lépések mutatják, hogy végre komoly mozgalom indult meg a vasút megteremtése érdekében. Augusztus 24-én értekezlet volt Csabrendeken a vasút építése ügyében. Az értekezleten Rechnitz Béla engedmenyes és Fábián Lajos építési vállalkozó is ott volt, az érdekelt Sümeg, Csabrendek és a többi községek részéről számosan vettek részt. Mint már említettük, a vonalat először Sümeg—Pápa között tervezték, mivel azonban Veszprémmegye hozzájárulása bizonytalan időre eltolódott, Zalamegye hozzájárulása pedig már megvan: egyelőre csak a sümeg—devecseri részt építik meg. Az értekezlet azzal a benyomással oszlott szét, hogy a sümeg—devecseri vasút ügye végre valahára a megvalósuláshoz közelebb áll. — Egy tekintet a térképre megmutatja, hogy ez a vasút a dunántúli vasúti hálózat oly fontos kiegészítő része, hogy kiépítése feltétlenül szükséges.

Talán nekünk kedvezőbb lett volna, ha Nyirád és Halápon keresztül vezetnék volna Tapolczáig és Devecser, Nyirád vidéket behozták volna a tapolczai forgalomba. De hát nem így történt. Sümeg forgalmát fogja nagyobbítani az eddig is jobbára oda gravitáló falvak lakóssága.

— Nagyvilág.

Meghozzák a póstát és elővesszük a sok sok újságot. Olvasunk, olvasunk és a végén ködbeborult, gomolygó eseménytömegek kavarnak előttünk. Új szellem vezet mindent, az orosz cár üdült, a német császár új parádékat tartott, a kolera pusztit, a karlócai patriarcha eltűnt, Hágában bekérőlt prédikálnak és még ezernyi újféle esemény. Kissé elragad a képzeletem, felvisz a magasabb szférákba és onnan, a megutamadhatatlan magasságból letekintek egy sürgő-forgó bolyra, melynek minden egyes tagja rohan az élet után, küzdök a maga módja szerint boldogulásáért. Egy-egy részleten kavargó a tömeg, majd szabályos rendben vonul egy régi bástyafal elé, melyet összedönteni készül. Láthatatlan hadvezér irányítja útját, — a szellem, a tudás hatalma. Oly szép, oly megelégedést keltő ez onnan a magas piadestől.

És a mint lejjebb-lejjebb szállok, jobban kialakul előttem az emberi forma, ráismerek önmagunk alakjára, edes embertársam! Bevegyülök a mindennapi életbe, odaülök az emberek közé és hallgatom őket. Milyen nyugodtak, milyen jóllakottak. A száraz, ropogó szivar tűnődő füstje mögött dehogyan teremnek gondolatok. Ott ülnek ők a forgópontban és nézik mindennek mozgását.

Talán igazuk van. De nem. Nem lehet.

A fáradt embernek jogosult a pihenés. Ő már nem tud tovább küzdeni, de a sohasem dolgozónak nem.

Mindig, unos-untalan ez a hangulat fog meg a nagyvilági mozgalmak olvasása után. És csendes szenderben, nyugodt éber álomlátásokban a messzi tájak fényes villanásai nyomán látom a küzdőket, a harcosokat, szemükben tovalebegő céloknak tüze csillámlik, kezükben a hegyes, merevnyaku, előreszaladó toll nyomán. Hej! de sokak által el nem olvasott betűk vetődnek — és a közbeeső ürességen átlátok egy csendes, pokoli lustaságu, emésztő társadalmat, melynek távollátása csak az őket érdeklő határokig terjed.

Igy állunk, így tespedünk soká. Nagyon soká.

A tömeg mozdulatlan. Csak a csápjai járnak tétován a gondolatok világába; megvalósulások csak akkor jönnek, mikor a belső vehemenciákat rettenetes erejű vulkánok taszítják tovább.

Bizony, bizony ez a nagyvilág. Nem az események, a harcok, az emésztő küzdelmek és aranyolvasztó tüzek folyása, hanem a semmivel sem törődő, napra elő, lusta kényelmességű, örökké mindenre készületlen emberiség.

D. M.

A Tapolczai Kereskedő Ifjak Önképző Egyesülete választmánya a héten tartott gyűlést, irányt szabva az újjalakult egye-

sület további életének. Hogy a címében álló „önképző” szónak is eleget tegyen, az ősszel megkezdte az önképző-esték sorozatát, mikor is különböző tárgyú előadásokban lesz alkalomuk a tagoknak látókörüket szélesíteni. Az előadásokon nemcsak a kereskedelem köréből vett témákat tárgyalják, hanem más irányú napi kérdéseket is, hogy ezzel is vonzóbbá tegyék az ilyen, legtöbbször részvétlenségben kimuló, estéket. Az egyesület szép könyvtára minden szerdán este nyitva van.

A kolera és a csatornák. Hogy kolera-veszedelem fenyeget bennünket a csatornákat fertőtleníti. Ami úgy történik, hogy a bűz-árasztó csatornanyílásokat karbóval belocsolják. Tapolczán sok helyen az utcai csatornába vezetik bele a mindenféle szennyvizet, ami bizony, ha eső nincs, nem folyik le, hanem bűzlök tovább. Nem szabadna ezt megengedni, mert a mi csatornánk nincs vízőblítésre berendezve. De ha esik is az eső: van vízőblítés, akkor is a kistóba folyik a sok rondaság. A csatornát pedig nem a város közepén, a kistóba kellene levezetni, hanem végig a Bacsányi János-utcán a vágóhidnak. A kistóban mosnak, fürödnek, itatnak. Nem gondolják, hogy helyesebb volna azt tisztántartani és meg nem fertőzni?

Milyen idő várható szeptemberben? Szeptember havának változási napjai: 7—15—16—22—23—27—29—30-ra esnek. Ezek közül legerősebb hatásuk: 7 csapadékos; 9 szeles, esetleg zivataros; 15 száraz meleg; 22 hűvös, szeles, esetleg viharos; 29 csapadékos. Szeptember elég kedvezőnek ígérkezik, meleg, inkább kevesebb, mint több csapadékkal, mely jellegével a termények beérésére nagy befolyást és pedig kedvező befolyást fog gyakorolni. A csapadék leginkább kezdetben és végén ígérkezik.

Ételárjegyzék a régi jó világban. Egy régi hatósági rendelet szerint egy porció leves bármily legyen is 2 krajcár. Tehénhus a hozzávalóval 4 kr. Egy porció bármily néven nevezendő főzelék 5 kr., becsinált ide értve a bolti eleséget is 8 kr., tészta étel 8 kr., rostélyos pecsenye 4 kr., sertés-hus 8 krajcár. Egy fertál csibepecsenye 8 kr. Egy fertál liba vagy kacsa 8 kr. Egy porció pujska vagy borjúhus pecsenye 12 kr. Egy porció sült halnak bármely neme 12 kr. Megjegyzés: Bármilyen pecsenyéhez a fentebb kitett taksák mellett salátát is kötelesek adni a korcsmárosok. Ha pedig egy társaságban többen esznek, ezen esetben 3 tál ételért fog fizetni minden személy 10 krajcárt. Azon esetre, ha 3 tál ételen kívül pecsenye is adatik, 16 krajcár. Hat tál ételért, ide nem értve a bort és kenyeret, 30 krajcár. Hej, hej, ti régi jó idők!

A belügyminiszter a vadházasságok ellen. A belügyminiszterium a „Statisztikai Hivatal” jelentése alapján megállapította, hogy a vadházasságok legnagyobb részben a kiskorúak közül kerülnek ki. Ezért a belügyminiszterium rendeletet intézett az árvaszékhez, amelyben felhívja őket, hogy a szülők és gyámok útján hassanak oda, hogy kiskorúak „összszállását” megakadályozzák. Felhatalmazták az árvaszéket, hogy szükség esetén úgy a szülőket, mint a gyámokat büntetéssel sújthassák, szükség esetén pedig a szülőktől a szülői jogok gyakorlását elvonhassák.

Látványos égitünemény. Folyó hó 3-án este 8 órakor az égbolt keleti felén egy üstökös formájú meteor hullott le, messze vidéket szinte vakítóan bevilágító fényel. A ritka tünemény mintegy tíz másodpercig volt látható.

NESTLÉ FÉLE
régbevált GYERMEKLISZT
a legjobb és legolcsóbb
 DOBOZ K 1.80 MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGERIÁBAN
 Próbadozot ingyen küld: HENRI NESTLÉ, Wien, I. Biberstr. 187.

Halál a gombáért. Karader Antal türjei legény folyó hó 5-én hazafelé igyekezett az uradalmi erdőn keresztül. Utközben a földön gombákat pillantott meg és egy marékra valót leszakított belőlük. Szerencsétlenségére arra járt az uradalom egyik erdőre és észrevette, hogy Karader gombát szedett; reákiáltott, mire a legény futásnak eredt. Az erdész lekapta válláról a fegyvert és a futó legényre lőtt, akit hátán ért a golyó és tüdejét teljesen szétroncsolta, azonnal összeesett, kezelés alá vették de életéről lemondtak. A néhány fillér értékű gombáért tehát meghalt egy fiatal legény. Az ember-telen erdészt a csendőrség letartóztatta.

Épül a kórház. A tapolczai kórházépítés munkálatai folynak. A főépület földszinti részének alapját most ássák ki, csupa kőszikla az alja. A hullaház és járványkórház falait már felépítették, jövő héten tető alá kerülnek. Kiasták a jégverem helyét, a kútásásban 18 méterre haladtak, de víz még nincsen. Kedvező időjárásra van szükség, hogy a főépület az ősz folyamán tető alá juthasson.

Veszélyes életkor a gyermek fejlődésében az első életév, amikor a zsenge szervezet erősítésének okszerű támogatására egy megfelelő tápszer szükséges és ebben a változó időkben minden anya a Nestlé-féle gyermeklisztet használja, mert jóízű, igen tápláló és könnyen emészthető. Próbadozokat teljesen díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 187.

Ha a jelek nem csálnak, akkor hosszú őszre van kilátásunk. Több fajta cserje másodsor virágzik, a tavaszi lepkék második ivadéka röpköd, most virágzik sok helyen az akác, szóval a természetben mintha második ébredés volna. Mindezeket természetesen a hűvös nyár és a mult két hét kánikulai hősege okozza. Bárha ne csalatkoznánk, és hosszú meleg ősz kedveskedne, a kellemetlen nyár pótlásául.

Órát a vasúti állomásra. A mult héten irtunk a vasúti állomás jövő évi fejlődéséről és ennek kapcsán felhívjuk figyelmünket egy a perronon felállítandó órára. És ezt már a mostani állomásépületen szeretnénk látni, nem pedig még csak a papíron lévő terven. Ily óra minden nagyobb állomáson van, hogy ne keljen az utasoknak a várótermekbe bemenni, az irodába bekukucsálni, ha meg akarják tudni, hány az óra. Mert ugyebár az utazó embernek fontos tudni: hány az óra. Az óra mutatta idő szerint indulnak és érkeznek a vonatok, eszerint megy még be a korcsmába pohár söre és satóbbi. Eltekintve az utóbbi érveléstől, nem kételkedünk, hogy az állomásfőnökség, ismerve a közönség iránti előzettségét, egy ilyen órát fog kerelmezni.

Tizenhárom új állami tanító a megyében. A vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban most készítették el a jövő, 1913-14. tanévben államosítandó és újonnan felállítandó állami népiskolák tervezetét. Eszerint az állam 227 iskolát épít és vesz át, ezek közül Zalavármegyére hat iskola esik tizenhárom tanítóval. A miniszteri tervezet felsorolja a községeket és megjelöli, hogy az egyes iskoláknál hány tanítói állás lesz: Alsódomboron 5, Szátkön 1, Fityeházán 2, Zalatárnokon 3, Börzöncén 1, Nagyhegy Irsán (Zalalövőhöz tartozó telep) 1.

Járásbiróság kibővítése. Tudvalevőleg Balatonfüreden a járásbiróság kiegészítéséről telekkönyvi hivatal is engedélyezett a m. kir. igazságügyminiszter. Ezen hivatali terjesztés folytán a bfüredi járásbirósági épület szüknek bizonyult és annak kibővítésén már hónapok óta szorgosan dolgoznak. A munkálatok annyira előrehaladtak, hogy azok legkésőbb október hó 1-én befejeződnek. Balatonfüred és vidékének ezen új intézmény létesítése évtizedes óhaja, miért is bizton reméljük, hogy ezen intézmény Balatonfüred és vidékének fejlődését előmozdítani alkalmas lesz.

Tápiintézet Keszthelyen. Dr. Berkes Ottó keszthelyi főgimnáziumi igazgató az otthelyi tanulók részére tápiintézetet létesített, amelyben az ifjuság aránylag olcsó pénzért él-

mezést nyer. Hogy mily áldásos ezen intézmény, azt legjobban azon szülők érzik, akik kénytelenek gyermekeiket idegenben iskoláztatni. A derék igazgató ez intézkedése, újabb bizonyítéka a tanügy és az ifjuság iránt táplált jóindulatának.

A lajhárvonat. A vicinálisról, annak lassúságáról szóló viccek már az anyós viccek sorsára jutottak. Mindenki elfintorítja az orrát, ha hallja őket. És az emberek mégis tovább termelik a humort mind a két irányban. A sok unalmas és boszantó vicinális-tréfa közt most akadt egy-kettő, amelyikért érdemes megkegyelmezni az egész műfajnak. Egy dunántúli vicinálisra fogják rá a környékeliek, hogy olyan lassan jár, mint a „Fliegende Blätter“ vicceiből ismert hasonló vonatok. Minden nemét a maliciának megpróbálták már, hogy megboszantsák ezért a lassúságért a vasutat. Kiakasztottak cédulákat, amelyek szerint „a vonat elutazók kísérőinek gyalog kísérni nem szabad.“ Legutóbb azonban egy vidám uriember rádúplázott valamennyi tréfára. A vicinális kocsi-jaiban cédula függ, ezzel a felirással:

„Menetközben az ablakon kihajolni tilos.“

A vidám ur fogta magát, elment egy nyomdába és éppen olyan formában hasonló cédulákat nyomtatott. És másnap már megjelentek a vicinális kárpékban az új cédulák, ezzel a sokatmondó szöveggel:

— Menetközben az ablakon behajolni tilos.

Róm. kath. felkészek nyugdíja. A veszprém-egyházmegyei Domonkos nyugdíjintézet folyó évi augusztus hó 24-én Veszprémben báró Hornig Károly bíboros püspök elnöke alatt tartotta gyűlését, amelynek legfontosabb tárgya volt a nyugdíjtervezet megvitatása. A tervezetet egyhangulag elfogadták, ez szerint az egyházmegyei papok szolgálati éveiknek megfelelő nyugdíjban részesülnek. Az új nyugdíjtervezet 1914. január 1-én lép életbe. A felemelt nyugdíjtételek a következők:

1—10 évig	1600	kor.
10—15 "	1700	"
15—20 "	1800	"
20—25 "	1900	"
25—30 "	2000	"
30—35 "	2100	"
35—40 "	2200	"
40—45 "	2400	"
45—50 "	2800	"
50-en felül	3600	"

A felemelt nyugdíjtételek természetesen szükségessé tették a nagyobb mérvű hozzájárulást, amit a nagygyűlés szintén egyhangulag elfogadott. Évvel az intézkedéssel megszűnik az a méltánytalanság, hogy gyengébb vagy jobb javadalom egyformán fizet, a jövőben minden plébános és adminisztrátor fizeti a kongruavállomás alapján megállapított jövedelmének $2\frac{1}{2}\%$ -át. Ez az adókulcs kiterjesztetik az újabb törvények által biztosított korpótlékokra is.

SZŐLŐGAZDASÁG.

Szőlőink trágyázása.

Alig hinnők, hogy legyen gazda ma még az országban, aki ne volna szentül meggyőződve arról, hogy a szőlő is csak úgy adhat jó terméseket, ha talaja rendszeresen trágyázva lesz. Nem az a feladata tehát a szőlőgazdának, hogy mindég több szőlőt telepítsen, mert így igen nagy tőkebefektetésre, s rendkívül nagy munkaerőre van szüksége, hanem oda kell törekednie, hogy meglevő szőlőtalaját minél jobb trágyaerőbe hozza, minél jobban megművelje, s így meglevő szőlőjében minél nagyobb terméseket érjen el.

A szőlőterületek trágyaerőjét azonban az eddig szokásos trágyázási módok segítségével — egyes kivételes esetektől eltekintve — nemhogy fokozni, de fenntartani sem lehet.

Ezideig jóformán csak istállótrágyát használtak a szőlősgazdák — ha egyáltalán trágyáztak — s ez kétségen kívül nagyon jó szőlőtrágya, bár ennek is lehet hatását a műtrágyák együttes alkalmazása által jelentékenyen fokozni. Az istállótrágyából azonban a szőlő rendszeresen csak akkor kapott, ha a szántóföldek betrágyázása után még maradt valamelyes mennyiség, ami nagyon ritkán esett meg, s ezért még a jól kezelt szőlők talaja is többnyire szegény tápláló anyagokban. De még ezután az istállótrágya kifúvarozása a hegyi szőlőkbe nagyon is nehézkes s nem egy helyen puttonnyal kell azt felhordanunk, amit még akkor sem teszünk szívesen, ha áll rendelkezésünkre trágya. Nem is minden gazdának van trágyatermelő állatja, pl. a Hegyalján, de más hegyekben is nagyon sok gazdának van szőlője, holott birtoka mérföldekre fekszik.

Ami pedig a homoki szőlőket illeti, azok nagyon is dus trágyázást igényelnek, ellenkezőleg termőképességük nem lesz tartós. Homokon csak bőséges trágyázással lehet a szőlőt termésben tartani. Az újonnan rigolozott homokban megterem ugyan elég jól a szőlő, de csak néhány évig, azután vékonyodni kezd a venyige s apad a fűrt, kevesebb lesz a must. Homokon csak annyit szüretelhetünk, amennyinek megfelelő trágyát adtunk a talajnak.

Miután pedig a homoki szőlők egymással összefüggő nagy területeket foglalnak le, miután a szőlők környékén levő szántóföldek is rendszerint homokosak, s így rendkívül sok istállótrágyát igényelnek, rendszerint lehetetlenség a szőlőket is bőséges istállótrágyával ellátni, hiszen a legtöbb esetben a szántóföldeknek sem jut elegendő. Így azután a homoki szőlők termőképessége lassan bár, de rendszerint csökken, amin a szőlősgazda úgy akar segíteni, hogy újabb és újabb területeket telepít be, nagyobb munkát, több terhet vállal magára ahelyett, hogy hozzájárulna a műtrágyához s ezúton fokozná apadó természetét újabb tőke befektetése, újabb munka és teher vállalása nélkül.

A homoki szőlők nagy részénél tehát a gazda nem használhat istállótrágyát, mert nincs honnan vennie, kérdés tehát, hogy képes-e szőlőjének termőképességét istállótrágya nélkül, kizárólag csak műtrágyák segítségével fenntartani? Azon számos kísérlet alapján, melyeket részint az országos növénytermelési kísérleti állomás, részint magánosok végeztek, e kérdésre határozott igennel lehet felelni, vagyis tehát a homoki szőlők termőképességét kizárólag műtrágyákkal nemcsak fenntartani, de fokozni is lehet. — Kat. holdanként igényelnek a homoki szőlők minden második évben 200 kg. szuperfoszfátot, 100 kg. 40%-os kálit és 80 kg. chilisalétromot. — Hegyi szőlők, ha csak némi istállótrágyát kapnak, kálit és salétromot nem szükségelnek, hanem csupán 200 kg. szuperfoszfátot kat. holdanként.

Tapolcza nagyközség előljárásgától.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy az 1914. évi községi költségterv irodámban 15 napi közzemlére kitéve van, — az az adózók által a hivatalos órák alatt betekinthető.

Horváth Jenő s. k. Győri János s. k.
főjegyző. bíró.

VASUTI MENETREND. 1913. május.

Vonatok érkezése és indulása Tapolcza állomáson.

1. Érkező vonatok:

A balatoni vasuton Budapest—Veszprém felől:

Reggel 7 óra 37 perckor	
délben 12 " 46 "	
délután 1 " 03 "	(junius 1-től gyv)
" 5 " 10 "	
este 8 " 28 "	(gyorsvonat)

Keszthely felől:

Reggel 3 óra 13 perckor	
délután 8 " 38 "	
délután 12 " 57 "	
" 4 " 58 "	
este 11 " 27 "	

Ukk felől:

Reggel 8 óra 21 perckor	
délután 1 " 08 "	
" 5 " 06 "	
este 8 " 54 "	

2. Induló vonatok:

A balatoni vasuton Budapest—Veszprém felé:

Reggel 3 óra 53 perckor (gyorsszovnat)	
délután 8 " 50 "	
délután 1 " 14 "	
" 5 " 30 "	(junius 1-től gyv)
este 9 órákor	

Keszthely felé:

Reggel 4 óra 21 perckor	
délután 8 " 39 "	
délután 1 " 28 "	
" 5 " 32 "	
este 9 " 31 "	

Ukk felé:

Reggel 4 óra 49 perckor	
délután 9 " 10 "	
délután 1 " 30 "	
" 5 " 21 "	

A NAP

Főszerkesztő Braun Sándor kiadótulajdonos Mérei Jenő szerkesztőtárs Dr. Hajdu Miklós

A NAP

vidéki kihordó szervezete A NAP-ot megérkezése után azonnal kézbesíti előfizetőinek

EGY SZÁM

ára 6 fill.

A NAPa magyar újságírás szencziója, a magyar közönség legkedvesebb lapja, a 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kéri-
lehetetlen szószólója.

!!! Minden jó magyar ember olvassa A NAP-ot!!!

Tessék előfizetni.Egy évré 18 K O Negyedévre 4-50 K
Félévre 9 K O Egy órára 1-60 K**A NAP**

vidéki kihordó szervezete A NAP-ot megérkezése után azonnal kézbesíti előfizetőinek

EGY SZÁM

ára 6 fill.

FÉNYES EREDMÉNYT HOZA NAP minden apróhirdetése, mert naponta 155.000, havonta 4.130.000 példányban jelenik meg és mindenki olvassa! — A NAP apróhirdetési levelezőlapja 10 szög 70 fillér, 20 szög 1 korona 40 fillér, 40 szög 2 korona 80 fillér.
Kapható a dohánytözsdekben!

A Csányi László-utca
9. sz. alatt egy 2, eset-
leg 3 szobás udvari
lakás kiadó.

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban.

Naponta friss teavajat, tej-
szint, turót, tejfelt árusít
s édestejet házhoz is szállít

Lustig Sámuelné.

A Sümegi-utcában levő 4
szobából és megfelelő mellék-
helyiségekből álló adómentes

**HÁZAMAT
ELADOM,**

esetleg szőlővel is elcserélem.

Horváth Jenő
főjegyző.

Egy gazdasági altiszti
iskolát végzett fiatal
ember, gazdaságban
megfelelő állást óhajt
elfoglalni. :-: Kivánatra
személyesen is bemutat-
kozik. :-: Cim:

Nyitray István, Diszel.

Kriegner-féle Akácia-krém

rendkívüli finom, kedves illatú arckenőcs, mely az arcot üdíti, frissíti, szépíti és fiatalítja. Pár nap alatt eltávolít szepőt, májfoltot. Kisimítja a ráncokat, redőket. Ára 2 kor. Ehhez ajánlatos a

Kriegner-féle Akácia-puder

fehér, rózsás és krém színben. Páratlan a nap és szél befolyása ellen. Egy doboz ára 1 korona. Évtizedek óta közkedvelt még a férfiaknál is a

Kriegner-féle Akácia-szappan

kellemes hatású és igen tartós. Ára 1 korona. Kapható minden gyógyszerárban. Postán küldi

Kriegner gyógyszerár Budapest, Kálvin-tér.

„Mi az életörömmnek ellensége?”
című érdekes könyvecskét kivánatra ingyen küld.**Egy okos fej**

minden alkalommal

Dr. OETKER sütőporát használja
ára 12 fillér.

Teljesen higiénikus, orvosok által ajánlott élesztőpótló. Használata által minden tészta nagyobb, lazább és könnyebben emészthetővé lesz.

Dr. Oetker-féle Vanilincukor á 12 f.a legnemesebb fűszere minden tésztának, kakaó és tea, csokoládé és krém, kuglupf, torta, pudding és tejszín, továbbá finom vagy porcukorral vegyítve mindennemű sütemény behintésére. Pótol 2—3 cső vaniliát. Ha fél-csomag **Dr. OETKER VANILINCUKROT** 1 kgr. cukorral keverünk és ebből 1 vagy 2 teáskanálnyit 1 csésze teára öntünk, úgy egy kitűnő aromájú, teljes italt kapunk.

Dr. OETKER sütőpora és vanilincukra
minden fűszerkereskedésben
stb. kapható. Kimerítő használati utasítás min-
den csomag mellett. Receptgyűjtemény ingyen!

Wotan**Lámpa**

A legjobb és a legtartósabb drótszálas lámpa.
Huzott drótszállal 75% árammegtakarítás.

Kapható villanszerelési üzletekben, villanytápegpekben és a
MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél, Budapest, VI., Teréz-körút 36. Gyár-utca 13.

DUNÁNTULI MÉSZ- ÉS TÉGLAGYÁRAK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Központi irodája: Sümeg, Zala m.
Telefon interurban SÜMEG, 6. szám.

Levél- és sürgönycim: Mészgyárak Sümeg (Zala m.)

Gyártelepek: Sümeg, Szent-Gál, Ajka, Ugod
és Városlődön.

Legjutányosabb beszerzési forrás a legkiválóbb minőségű
oltatlan falmészben és mészhidrátban.

Gyors és pontos szállítás bármely mennyiségben és bármely állomásra.
Kérjük saját érdekében szükségletének fedezése előtt ajánlatunkat bekérni.

KARTELLÉN KIVÜL.

Védjegyes szabadalmazott bortömlők.

Jótállást vállalunk, hogy bortömlőink meg nem keményednek és szivacsosak nem lesznek.
Pincegazdászati cikkek. A legmodernebb asbest keretszűrők, szivattyúk és pincegazdászati gépek, **ASBEST** szűrőgyapot.

STANDARD műszaki keresk. r. t.
EZEELŐTT
Pick és Winterstein, Kuschnitzki és Grünhüt
es. és kir. udvari szállítók

BUDAPEST, V., Teréz-körút 21.
FIUME, WIEN, PRAG, ST. PETERSBURG.

A BUDAPESTI ASZTALOS IPARTESTÜLET VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ BUTORCSARNOK SZÖVETKEZET

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja,
Budapest, VIII. József-körút 28. (Berkocsis-
utca sarkán), Budapest, VIII. Üllői-ut 18. állandó

lakásberendezési

kiállítása

nyitva reggel 8 órától este 8 óráig. Belépti-díj nincsen.

Műtrágya

u. m. szuperfoszfát, káli,
thomassalak, kainit, stb.
korlátlan mennyiségben
kapható

LUSTIG JÓZSEF ÉS FIA

■ cégnél, TAPOLCZÁN. ■

Értesítés. ■ Egy helybeli

cimbalom-tanító

mérsékelt díjazásért, úgy kottából, mint
kotta :
: nélkül :
alapos **oktatást ad.**

Cím a kiadóhivatalban.

HIRSCH JÓZSEF

hentesüzlete és füstölője
TAPOLCZA, főtér.
Telefonszám 96.

Állandó nagy raktár:

Füstölt sonka, füstölt hus,
füstölt szalonna és szalámiból.

Friss sertéshus, elsőrendű
sertézsir-háj és zsirszalonna.

Főtt sonka, nyelv és hideg
felvágottak. :-:

Naponta saját készítésű
friss virsli, kalbász, párisi és
szafaládé. :-:

Legolesőbb napi árak!

**KOLLARIT-
BÖRLEMEZ** KAUCSUK-KOMPOZI-
TÍVVAL BEVONT
SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

UTANZÁRÓKODJUNK!

KOLLARIT- BÖRLEMEZ

kaucsuk-kompozícióval bevont ruga-
nyos, viharbiztos és időtálló, szagtalan
fedéllemez. A jelenkor legjobb
tetőfedéllemeze.

Végtelenül tartós!!! Régi zsinde-
tetők átfede-
sére kiválóan alkalmas. — Sem mázolni,
sem mészlével bekenni nem kell!

Tapolczán kapható:

JUNG ADÁM

vaskereskedésében,
a Marton-féle fakereskedéssel szemben

LÓWY B. TAPOLCZA.

Könyvnyomda, könyvkötészet, könyv-, papir-, zeneműkereskedés.

Ajánlja jól felszerelt könyvnyomdáját minden-

:: nemű nyomdai munkák elkészítésére. ::

Nyomatott Lówy B. gyorsajtóján, Tapolczán.